

Το έργο της Αντιγόνης Κεφαλά

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας. Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΗΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

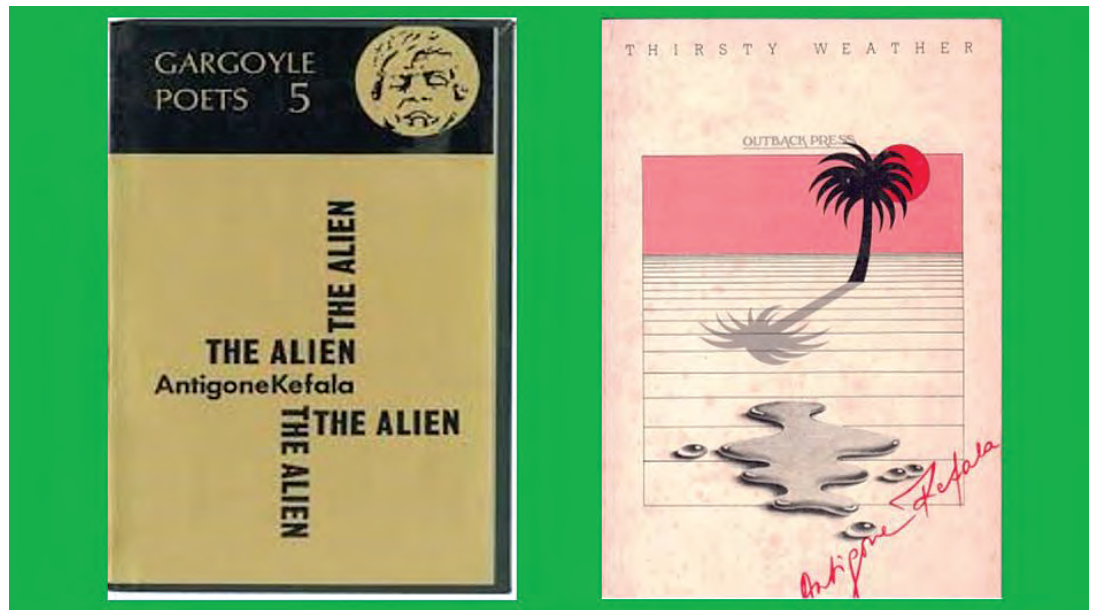
Κι αν απ' το ταξίδι μας στην Ευρώπη επιστρέψαμε στην Αυστραλία, και ξεχνούσαμε ποιοι είμαστε, εμείς οι δεσμώτες του ευρωπαϊκού παρελθόντος, ποια ίχνη εδώ θα μπορούσαν να μιλήσουν για μας;

Μέρος ν'

Η επόμενη ποιητική συλλογή της Α. Κ., που δημοσιεύτηκε το 1988 με τον τίτλο Ευρωπαϊκό Σημειωματάριο, είναι το αποτέλεσμα προσκυνηματικής επαφής σε τόπους της ευρωπαϊκής παράδοσης. Το ταξίδι προς την Ευρώπη, γίνεται η αφορμή για να κατά-γραφεί η δική της ύπαρξη ως μετανάστριας, σε σχέση πάντα με το ευρωπαϊκό παρελθόν και το αυστραλιανό παρόν. Έκανε αυτό που κάνουν οι γενιές των αυστραλών καλλιτεχνών ευρωπαϊκής καταγωγής. Μια σύγκριση, έναν παραλληλισμό, μεταξύ του πολιτισμικού κέντρου όπου αποσπαστήκαν, και της δικής τους ύπαρξης, όπως την νοιώθουν μέσα στον αυστραλιανό φυσικό και κοινωνικό χώρο.

Καθ' όλη την αποικιακή περίοδο, οι βρετανό-αυστραλοί καλλιτέχνες έψαχναν να βρουν την καλλιτεχνική τους ταυτότητα, στην διελκυστίνδα ανάμεσα στο αγγλοσαξονικό και ευρωπαϊκό πολιτιστικό μεγαλείο, και μιας εξιδανικευμένης λευκής αυστραλιανής κουλτούρας, των βουνών και της υπαίθρου. Με την ενδυνάμωση των πόλεων, η διελκυστίνδα μεταφέρθηκε μεταξύ υπαίθρου και πόλης. Οι καλλιτέχνες αυτοί ξεκινούσαν από τη θέση των ανθρώπων, που είτε ενοχικά είτε όχι, είχαν την αίσθηση ότι ανήκαν στην κοινωνική ομάδα που εξουσίαζε την υπαίθρο και την πόλη. Μια αίσθηση με εθνικιστικές και νεοεθνικιστικές προβολές. Αλλά ενώ μερικοί πιάνονταν από το προβεβλημένο παρελθόν, για να αντέξουν το μηδέν που βίωναν στην Αυστραλία, η Κεφαλά αντίθετα απορρίπτει το παρελθόν, θεωρώντας το απλώς ως ένα μνημείο, για να εστιάσει στο παρόν και να συγκρουστεί με το κενό της μεταναστευτικής ύπαρξης.

Στην Κεφαλά, το παρελθοντικό μεγαλείο μέσα από τα ποιήματα του «Ευρωπαϊκού Σημειωματάρου» γίνεται αντιληπτό ως «Μνημείο», κάτι απρόσιτο πια, κάτι πεθαμένο: «γοθικά παράθυρα», «ξυλόγλυπτα λάβαρα», «τόπος γεμάτος ερείπια». Και οι άνθρωποι της Μεσογείου, «με αυλακωμένα πρόσωπα, ρημαγμένα μάτια». Σ' αυτή την Ευρώπη του παρελθόντος και του παρόντος, η Α. Κ. δεν νοιώθει την ανάγκη της μόνιμης επιστροφής. Αλλά και στην Αυστραλία, το μεταναστευτικό υποκείμενο, είτε ως υποταχτικό, είτε ως αντίπαλο του συστήματος, κινείται μέσα σ' ένα χώρο, χωρίς υλικά και πνευματικά δίκτυα που θα το στηρίξουν. Χωρίς τέτοιες βάσεις βρίσκεται στο κενό, σε

έναν άδειο υλικά και πνευματικά χωροχρόνο. Ο μόνος χωροχρόνος που το διέπει είναι αυτός του κενού και της απουσίας.

Στο Ευρωπαϊκό Σημειωματάριο, αυτός ο μετωρισμός μεταξύ χαμένου παρελθόντος και παρόντος, όπου πια το «μέτρο» έχει «χαθεί» μια και η παρουσία εδώ γίνεται στα πλαίσια του «υποταχτικού», προβάλλεται με τον πιο δραματικό τρόπο. Αν το συστατικό στοιχείο της ανθρώπινης φύσης η μνήμη, χαθεί, αν ξεχάσουμε ποιοι είμαστε, τι θα θυμίζει στις επόμενες γενιές ποιοι ήμασταν, ποιοι υπήρξαμε;

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ ΣΠΙΤΙ

Κι' αν κατεβαίνοντας απ' το λεωφορείο σ' αυτά τα εγκαταλελειμμένα προάστια ωχρά κάτω απ' τα φώτα των δρόμων, κι αν καθώς κατεβαίναμε ξεχνούσαμε ποιοι είμαστε χανόμεσταν σ' αυτή την απουσία άδειοι από θύμηση εμείς, ο μόνος μάρτυρας του εαυτού μας ενώπιον τίνος θα παιχθεί το δράμα;

Το ποίημα αυτό, μας φέρνει αντιμέ-

τωπους με το δικό μας μεταναστευτικό κενό, με το αβέβαιο και προβληματικό μέλλον. Αν επιστρέφοντας από το ευρωπαϊκό ταξίδι στο σπίτι μας στην Αυστραλία «ξεχνούσαμε ποιοι είμαστε», τι θα συνέβαινε; Η ερώτηση βέβαια δεν είναι ρητορική. Αντιμετωπίζοντας τη μνήμη ως το κεντρικό στοιχείο της ανθρώπινης ύπαρξης, μας λέγει, πως αν το Ευρωπαϊκό παρελθόν ζωντανεύει από τα ίχνη των ερειπίων μέσω της μνήμης, ποια θα είναι τα δικά μας «ερείπια» στην Αυστραλία που θα αφήσουμε για τις μέλλουσες γενιές ανθρώπων; Θα είναι ίχνη πνευματικά γόνιμα δικά μας, ή θα είναι η ετερόνομη ύπαρξή μας, η στείρα υποτέλειά μας σε ένα παρελθόν απολιθωμένο; Κι αν απ' το ταξίδι μας στην Ευρώπη επιστρέψαμε στην Αυστραλία, και ξεχνούσαμε ποιοι είμαστε, εμείς οι δεσμώτες του ευρωπαϊκού παρελθόντος, ποια ίχνη εδώ θα μπορούσαν να μιλήσουν για μας; Τα σπίτια με τα πολλά λευκά κολονάκια, που τα γεμίσαμε με τα τουριστικά μπιμπελό ενός μεσογειακού παρελθόντος; οι εκκλησιές με τις οποίες γεμίσαμε τα προάστια, δεσμώτες μιας θρησκείας ενός γεωργικού παρελθόντος;